

počelo, ali ne kaj tacega, kar postave zapovedujejo, opustilo, se ne more od nikogar odgovor tirjati.

(Dalje sledi.)

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verné.

18. pismo.

Dragi prijatelj!

Iz Rima 5. julia 1847.

Nazaj v mesto pridši sim ogledal pod verham v dolini podertine Maksencjeviga okroglega, in potem, nekoliko bliže mesta na desni Bakov tempeljček, poleg kteriga je na zalim gričku prav prijazna lozica vedno zeleniga drevja. Pod tem gričkam je studenec, kamor se je hodil Numa k Egerii modrosti učiti.

Na drugim griču ne dalječ od tod je drugi tempeljček nekiga malika, ki ga nisim poznal. Mož, ki mi ga je kazal, mi ni vedil razun iména nič povedati, in še iména ne prav, ker je terdil, de je „Tempio del Dio ridicolo“. To pa mi ni šlo v glavo, in ko domú pridem, iščem po bukvah, ter najdem, de je res „Tempio del Dio“ — tode ne „ridicolo a ridendo“, temuč „ridicolo a redeundo“, ker so ga bili Rimljani Bogu v zahvalo sozidali, de je tû Hanibala vernil, ki se je bil po strašni bitvi pri Kanah mestu tako približal, de ga je mende iz tega griča ogledoval.

Potem me je silno mikalo, tudi tisti grič viditi, ki ga še kakor nekdej „Monte sacro — Mons sacer“ (sveto goro) imenujejo. Zatoraj grém skozi vrata, ki so jim nekdej „Porta Nomentana“ djali, in ki jih že dolgo papežu Piju IV. v čast „Porta Pia“ imenujejo. Poleg nomentanske ceste je precej dalječ od mesta starodavna cerkev svete Neže, in blizo cerkve zala okrogla kapelica, ki jo je cesar Konstantin sozidal. V ti kapelici je bil nekdej krasni grob cesaričine Konstance; zdaj pa je prazna, ker so znamenito mertvaško skrinjo (Urne) iz silno terdiga rudečiga kamna, ki mu porfir pravijo, v vatikanski muzej prenesli.

Na ti cesti sim tudi sedanjiga sv. očeta papeža Pija IX. vidil, ko so se bili sprehajati pripeljali. Zunaj mesta so jo peš tako čversto mahali, de sim jih komaj dohajal. Lep in terdin možak so; napravljeni so bili v belim talarji z rudečim, pa ne trivoglatim, ampak okroglim klobukam. Deset konjikov plemenite straže (Guardia nobile) jih je spremljalo. Od sv. očeta Pija IX. bo gotovo še veliko slišati, zakaj hrup veselja je za to, de je Rimljanam perve dni maliga serpana narodsko stražo dovolil, prevelik, de bi se brez družih nasledkov pomiril. Bog daj, de bi sila nezmerno vpitje „Eviva Pio IX.“ tudi resnično bilo — ali z ljudskim čislanjem in povzdigovanjem je čudna reč — danas „Hosana“ — jutro „Crucifige“ *).

Ko so se papež vernili, sim jo hitrejši naprej potegnul, de bi še pred mrakam imenitni hribček „sveto goro“ ogledal, kamor sim se bil namenil. Tû pridem do reke, ki so jo nekdanji Rimljani Anién imenovali; dan današnji pa ji Teverone pravijo. Čez reko pelje zidan, nekdej na obéh koncih z vojnim tabram vterjen most; in precej poleg reke je — ne hrib, kakor sim menil, temuč reven, komaj nekoliko sežnjev visok griček, ki bi ga človek še ne pogledal, ako bi ne bil zgodovinske imenitosti. Na ta griček je bilo namreč v letu 261 po sozidanji Rima od gospôde (patricijev), hudo zatirano in od njih večkrat goljufano ljudstvo (plebejci) zbežalo, ker ni hotlo dalje taciga terpinčenja terpeti. Ko pa ošabni plemenitaži vidijo, de brez ljudstva, čeravno revniga, ki se je za-nje trudilo in bojevalo, živeti nemorejo, ga prosijo in mu hribe in doline obetajo,

*) Te v letu 1847 pisane besede so se zares spolnile! Vred.

de bi nazaj prišlo; — pa le Meneni Agripa, kteriga je starašinstvo na sveto goro k vbežnikom poslalo, jih je z lepo priliko o človeških udih pregovoril, de so se v mesto vernili. „Čujte eno prigodbo Rimljani!“ — jih nagovori njih ljubljenec. — „Enkrat so se spuntali udje života zoper želodec. Niso hotli dalje terpeti, da le on bi v sladki lenobi v sredi trupa počival, drugi udje pa bi ga pasti in nositi morali. Odpové se tedaj vsak ud svojimu opravilu. Roki niste hotle nobene jedi več k ustam nositi, usta se ničesar dotakniti in zobje nič več zvečiti. Nekoliko časa so se vèdli udje po tem naklepu. Ali kmalo spoznajo, da so si sami sebi v škodo. Čutili so namreč, da želodec sok povžitih jedil razdeluje po vsih udih in tako vsim moč in dobrovoljnost deli. Opu-stili so sovraštvo in se sprijaznili spet z želodcem“. Vbežniki so razumeli pomembo tega govora in se po sklenjeni pogodbi spet vernili v Rim. Kmalu pa se hudo terpinčenje sopet ponovi; v letu 305 so vnovič na ta grič bežali. O tem drugim begu je lepa Virginia nemilo poginila.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Lutomera na spod. Štaj. 24. aug. Včeraj i denes je bila preskušnja (izpit) naše šolske mladine. Z veseljem morem naznaniti, da učenci, posebno 2. razreda, so se vèrlo obnasali i pokazali, da druzega časa o pretekli šolski godini niso hman trosili.

Pričo nektere duhovne i svetske gospôde, i silo malo, samo izvanjskih vasničkih staršev, so odgovarjali učenci i učenke marljivo razločno iz predpisanih predmetov in pokazali u svojih lepopisnih listih vajo slovenske i nemške pismenosti, vezbo sostavkov u obojih jezicih, u računstvu itd.

Iz nerednih nauk, kakor zemljopisja, reje sadunosnega drevja i vežbe narodnega petja smo bili z odgovori učencev jako zadovoljni. Kazali so nam trije dečki požlahnujenje drevés po zdevanji (šiftnji), očenji (okuliranji) i starem, pri nas navadnem kalavnem ceplenji — na debelem stebli.

Kakor že lani so nas tudi letos učenci i učenke 2. razreda celo šolsko godino s sladkimi glasi petja dostokrat razveselovali, posebno pa denes (nemorem zamolčati) so nam zraven 3 nemških slovensko „Sabotna večer“, „Svetek“ i „konec šolskega leta“ tak milo zakrožili, da u slednem očesu nazočih staršev i domorodcev so igrate solze radosti serčne.

Po doveršenem izpitu je jeden učenec Škrlec iz Pristave pod Lutomerom stopil naprej, i u namenu vsih svojih součencev i součenk s sledečo zahvaloj se poslovil:

„Naj primejo visoko vredni g. okrožni dekan, kakor okrajni nadzornik naše šole, pa tudi oni mnogočastiti gospod okrajni poglavar, našo serčno zahvalo zato, da so blagovolili naš dnešni izpit svojoj nazočnostjoj počastiti. Naj blagovolijo z našimi slabimi znanostmi denes zadovoljni biti! Slovesno Jim obečamo, za nadalje napre u naukih i dobrem zadržanji marljivo iskreno napredovati. Naj še tudi prihodnjič naši slabi školi svoje ljubezni ne izkratijo. Velik je Njihov trud za nas učence, pa tudi neizrečljiva je zahvala, ktero mi do Njih, visokovredni! u svojem dečinskem sercu občutimo.

Tudi Vam, dragi očeti i matere, koji ste nas kakor skrbni starši marljivo u školo pošiljali, naučiti se neobhodno potrebnih nauk za naše prihodnje življenje, jaz denes u imenu vsih svojih součencev i součenk druzega réči ne zamorem, kakor naj Vam bode za vse vaše velike trude i przadevanja plačilo naša preserčna zahvala!

Vam pa, moji dragi součenci i součenke! imam

*) Ne znam, gde so bili starši naših varaških otrok posebno več gospodčke strani, da niso mogli k izpitu (preskušnji) doiti? Pis.